

Srđan Krstić

Borba DO POBEDE

Knjiga za sve one kojima je teško

— Laguna —

Copyright © 2021, Srđan Krstić
Copyright © 2021 ovog izdanja, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

**Borba
DO
POBEDE**

SADRŽAJ

<i>Uvod</i>	9
I) Umesto uvertire	23
II) Varljivi početak.....	29
III) Buđenje zimskog tigra u rano proleće.....	63
IV) Put kojim se teško ide	109
V) Šta kažu ostali?	139
VI) Povratak u život	163
VII) Umesto epiloga.....	183
<i>O autoru</i>	191

UVOD

Ova knjiga je namenjena svima kojima je teško i čini im se da više nema nade, bilo zbog toga što su saznali da su ozbiljno bolesni, ili se već dugo bore s bolešću, u dubokoj su depresiji, imaju ogromne probleme s kojima ne mogu da se izbore ili ih život toliko pritiska da misle kako je blizu kraj. Namenjena je onima koji strahuju od povratka istog oboljenja ili životne nedaće, onima koji neguju bolesnika ili imaju nekog bliskog kome je potrebna pomoć i želeli bi da je pruže. Namenjena je i onima koji su se već izborili s bolešću ili teškim životnim preprekama, ali ne znaju kako da nastave, jer je sve to ostavilo trajne, doživotne posledice.

Ovde vam ne nudim čarobni napitak i neverovatan lek za koji ne zna niko drugi i ne obećavam da će od sutra sve biti mnogo bolje ako samo primenite uputstva koja ćete pronaći u ovoj čudesnoj knjizi velikih tajni. U *Borbi do pobede* nema tajni. Nasuprot tome, u ovoj knjizi nalazi se mnoštvo informacija, razmišljanja prema kojima ćete

zauzeti svoj stav, podsticaja da sami za sebe učinite sve što možete.

Nema tačnih uputstava kako se šta radi jer su takva uputstva najčešće jednostrana i opasna. Ono što je u nekom trenutku bilo dobro za mene i mnoge druge ljude možda neće valjati vama.

Knjiga je ispred vas da bi vam dala nadu i ulila snagu, da bi vam pokazala kakve su mogućnosti pred vama i da nikada nije sve izgubljeno bez obzira na to koliko ste sada očajni i koliko je zaista teško, da biste znali da i vi možete da pobedite i živite.

Nekada neizlečive bolesti danas se uspešno leče, izgled nerešivi problemi mogu da budu razrešeni, a vi to morate jasno da znate i da vidite na primeru, na onome što je doživljeno i proživljeno, bez ulepšavanja.

U knjizi koristim termin bolest kao simbol svih teškoća, muka i patnji koje nas snalaze u životu, a vaš problem može da bude i drugačiji. Sve što vas ugrožava, sve što vam kvari kvalitet života i zbog čega ležete u krevet nesrećni, a posle naporne noći se budite u još gorem raspoloženju, ovde je nazvano bolest, što negde u suštini i jeste.

Bolest je moguće pobediti, i to u svim njenim oblicima i pojavama u kojima ugrožava različite vidove života onoga ko je oboleo, a njih ima više i nisu povezani samo sa medicinom i biologijom. Uz ovu knjigu otvoriće vam se drugačiji pogled na bolest, proces lečenja, uklapanje u okolinu i povratak u ono što se zove normalan život.

Pisana na osnovu bolnog i teškog ličnog iskustva u borbi sa retkom i opasnom vrstom raka koji, uz to, nije ni otkriven na vreme, bez namere da lični primer bude i recept primenljiv na sve ljude, knjiga je namenjena svima

---

koji pate i odnosi se na bolesnog čoveka uopšte, na svakoga ko se bori za svoj život. Ovo je knjiga nade za sve.

I nije slučajno što je ovde bolest, kao simbol svih teškoća, prikazana kao rak, nešto potmulo što se širi i izjeda. To je obeležje ozbiljnih problema koji mogu da nas dovedu do kraja, bilo da je u pitanju pritisak na poslu koji nam ugrožava egzistenciju ili duboko osećanje nesklada sa svetom u korenu depresije. To je sve ono što nas izjeda u mraku i nemilosrdno gura ka ponoru. Rak je još jedan termin koji u knjizi upotrebljavam sa više značenja osim obeležavanja same bolesti koja se tako zove.

Mnoštvo je onih koji su trenutno pobedili rak, neku drugu bolest ili ostvarili trenutni uspeh u životu i svoje pobeđe odmah ovekovečili pisanjem knjige, što je često ishitreno. Tekst koji je pred vama ima posebnu potvrdu vremena koje je prošlo nakon izlečenja i ostavilo svoj pečat.

Ja sam se još kao mlad, pre gotovo četrdeset godina, izborio s kasno otkrivenim sarkomom u već odmakloj fazi. Odavno je prošlo vreme u kome se očekuje recidiv bolesti, a nakon izlečenja zasnovao sam porodicu, imam ženu i sina, prošao sam mnogo toga lepog i ružnog nakon glavne bitke i već sam dobrano zašao u godine. Zato i mogu da govorim kao neko ko je pobedio smrtonosnu bolest u svim njenim vidovima.

Ovo nije moja prva knjiga, ali je moja prva knjiga ove vrste, iako me već nekoliko decenija mnogi iz mog bliskog okruženja nagovaraju da je napišem. Pre ovoga sam napisao nekoliko romana. U nekim mojim romanima ova borba bila je prikazana u umetničkoj formi, ali nedovoljno jasno.

Drugi su me pak nagovarali da ovakvu knjigu nikada ne napišem. Ono što je još važnije, odupirao sam se da

svoju životnu priču pretočim u knjigu, a imao sam u vezi s tim i moralne dileme.

Po mom je sudu veoma riskantno a često čak i štetno obolelima prikazivati svoje životno iskustvo kao obrazac za njihovo izlečenje. Zato sam se trudio da ono što sam preživio čitaocu posluži samo da otkrije određene zakonitosti koje mu zaista mogu pomoći, a koje u sebi ne nose finansijsku dimenziju. Ja vam ovde ne prodajem ništa. Sve što vam iz ove knjige treba nalazi se u vama.

Shvatio sam da je došlo vreme da mirne savesti, sa iskrenom željom da pomognem onima kojima je teško, uz sve umeće jednog pisca, pokažem da je moguće boriti se do pobeđe i to protiv one bolesti koja deluje neizlečiva. Ne kažem da je lako i da se do pobeđe može stići preko noći, ne mogu da vam garantujem uspeh, ali moguće je. Bez obzira na to koliko je zapravo teško i kolike su žrtve potrebne, bez obzira na to koliko vam treba vremena i snage.

Moguće je.

I to je prvo što treba zapamtiti i uvek imati na umu: rak i svaku drugu bolest, svako stanje tela ili duha koje izgleda kao da je samo korak do smrti moguće je pobediti. Zauvek pobediti i živeti.

Mnogi su, kao i ja, uspeli u tome. I žive kraj vas, bore se sa svakodnevicom, što znači da nisu samo trenutno pobedili napad neke opake bolesti koja će se možda za nekoliko godina još žešće okomiti na njih.

Moguće je tešku, smrtonosnu bolest pobediti u svim njenim vidovima, kojih nažalost ima više, zauvek je pobediti i vratiti se životu sa svim vrlinama i manama koje on nosi. A život nije lak i vi se ne borite da biste živeli na rajskom ostrvu. Borite se za sve lepote i teškoće života.

Hoćete li vi ili neko vaš u tome zaista i uspeti, ne zavisi od knjige. Ne zavisi presudno ni od lekova koje uzimate, iako je dobra terapija neophodna podrška. Na početku i na kraju – sve zavisi od vas i od toga da li volite život ili ne, i jeste li zaista spremni i hoćete li da uđete u beskompromisnu borbu do pobeđe.

I ovo nisu samo prazne reči u maniru „pozitivno razmišljaj, očekuj najbolje i život će biti lep“. Bez vašeg svesnog i punog učešća u borbi protiv bolesti teško je doći do izlečenja, ako je to ikako i moguće. Bez želje i volje za životom, života i nema. Bez dugotrajne borbe nema pobeđe.

Ja sam ovu bitku vodio kao mlad. Nisam želeo da je vodim. Nisam ni sanjao šta me sve čeka. Borba na život i smrt mi je nametnuta. Nisam birao ni vreme ni mesto, ali iz nje sam izašao živ i nastavio sam da živim. Deo mene je zauvek ostao u čeljustima zveri. Međutim, niko vam ne kaže da ćete iz krvavog boja izaći bez rana. Takođe, niko ne sme da vam kaže da rane neće i zaceliti.

Svaka borba, ma koliko bila dugotrajna i teška, ima i svoj kraj. Obično ima i pobjednika. U borbi sa bolešću vi možete da budete taj pobjednik, bez obzira na to koliko je sada teško, bez obzira na to koliko je bolest uznapredovala, a vi ste u povlačenju, bez obzira na okolinu, okolnosti, lekare, prijatelje, zemlju u kojoj živite.

Vi možete da pobedite. I to nikada ne smete da zaboravite, jer to je početak koji ne morate da ponavljate kao pesmicu, ali koji treba da znate da kažete sami sebi: „Ja mogu da pobedim.“ Uskoro će taj početak dobiti i svoj nastavak kada sebi budete rekli: „Ja ću pobediti.“

Na kraju dolazi i pobjeda. Bez fanfara i vatrometa. Bez trijumfa. Jednostavna pobjeda veselja života nad mirom smrti.

O blagim ljudima

Kada malo razmislite o svom okruženju, o ljudima za koje znate da su imali ili da imaju rak, da li biste mogli među njima da izdvojite nekog kabadahiju, nekog glasnog i prekog čoveka, koji svakome odmah nabroji sve po spisku kad god mu se nešto ne dopadne, koji urla čim mu nešto nije po volji, napada i odmah za gušu hvata kada ga pipnete?

Teško. Verovatno su svi ljudi koje vi znate da imaju veze s ovom bolešću prilično mirni i tihi. Ne spadaju u one od kojih se stakla na prozorima tresu kada se iznerviraju. Oni se obično ne ističu previše, maltene ih ne primetite kada prođu pored vas. Nisu ti ljudi i žene bezlični. Oni su neupadljivi. Nemaju potrebu da se nameću, da grizu i gaze do cilja, ne obazirući se mnogo šta ostaje iza njih. Ne zato što ne bi želeli, već jednostavno nisu takvi.*

Rak je bolest nežnih, povučениh ljudi. Ovi drugi – čvrsti, jaki i bučni – ma kako pružali otpor ovom svetu, imaju svoje boljke, a najčešće su to srčani i moždani udari. Eksplozije u organizmu koje se slažu s eksplozivnim karakterom.

Bolesti srca i krvnih sudova neprestano se smenjuju s malignim bolestima, na prvom mestu oboljenja koja nas ubijaju – i to je mrtva trka. Ali ovi ljudi retko obolevaju od raka. I to nije nimalo slučajno.

Mirni i povučени sve gutaju. Ćute i trpe. Često jedino oni sami znaju kako im je. Okolina to ne zna, jer oni ne govore mnogo, ne iznose svoja osećanja. Ne dele lako svoje

---

* Više o blagim, tihim ljudima naći ćete u knjizi *Tihi ljudi* Suzan Kejn u izdanju *Lagune*, a ja ću vam ovde, s vremena na vreme, preporučiti i knjige koje sam uređivao i koje vas neće mnogo opteretiti a mogu da pomognu.

---

stavove, svoje strahove i razmišljanja. Oni u sebi, nasuprot svetu, rešavaju svaki sukob, što nije naročito dobro i nije preterano zdravo.

Narodski rečeno, to kao magma iz dubine zemlje mora negde da izbije. Vulkan mora da proradi. Nesklad između sveta oko nas i onoga što je u nama mora negde da nađe svoje poravnanje.

Svet obično ne mari mnogo za stavove pojedinaca, čak i kada ih ovi veoma bučno i napadno iznose. Za gledišta onih koji sve drže u sebi, pa time niko živ ne zna šta ih zaista tišti, svet ne mari uopšte. On ide dalje i ne osvrće se. Zato je verovatno da će napetost koja narasta u osobi, a ne izlazi napolje, pronaći način da se isprazni negde u njoj.

To ne mora uvek da bude najgora bolest sa fatalnim ishodom. Najčešće i nije tako, i nije svaki bol i svaki otok znak malignog oboljenja ili pucanja krvnih sudova. Reč je o načinu na koji funkcioniše svet oko nas. Mnogo toga pritisnutog i potisnutog na malom prostoru mora u jednom času da eksplodira. Pre ili kasnije.

Bolest i mozak

Kad god čitate medicinske studije, pre svega o malignim bolestima, ali i o mnogim drugim oboljenjima, svi ozbiljniji istraživači ukazuju na veliki značaj psihološkog faktora, i to na dva načina. Tu je prvo uticaj psihološkog stanja na pojavljivanje bolesti, ali i uticaj psihološkog stanja bolesnika na njegovo izlečenje.

Niko se, međutim, ne usuđuje da zađe dublje u ovu oblast jer je ona, s naučnog gledišta, veoma klizavo tlo.

Postojećim naučnim metodama ne mogu da se ustanove jasne veze između stanja naše komplikovane ličnosti, svesti, onog nesvesnog i duše i pojavljivanja malignih i ostalih bolesti. Te veze postoje, to svi priznaju, ali je njihov karakter, dejstvo i značaj nemoguće eksperimentalno dokazati.

Budući da pripadam zapadnjačkom pogledu na svet, da se moj život odvija u okruženju zapadne kulture, ovde mogu samo da pomenem da neke druge kulture i verovanja mnogo jasnije uviđaju veze između bolesti i psihičkog stanja obolelog. No i u njihovom okruženju postoje i maligne i ostale bolesti, tako da saznanje o ovoj vezi ne donosi automatski i izlečenje.

Ja nisam naučnik, nisam lekar, ne bavim se alternativnom medicinom, a nisam ni guru. Ja sam pisac i za mene je ova veza između ljudskog mozga i bolesti, ma kako se ona otimala naučnim dokazima, upravo najvažnija, ako već nije jedina tema ove knjige. Tu mogu da vam pomognem i kao iskusan borac i kao majstor svog zanata.

Reč mozak, koju sam ovde upotrebio, označava osim samog organa skrivenog u našoj lobanji i našu dušu, svest, ono nesvesno u nama, psihi, um, razum, inteligenciju, pamet, čak i fiziološku kontrolu organizma. Namerno sam sve ove pojmove skupio u jedan i u čitavom tekstu će tako ostati jer su oni inače na ovaj ili onaj način povezani. Kada se govori posebno o nekom od ovih pojmova, on će biti pojedinačno i pomenut.

Dakle, ovde ćemo se baviti vezom između mozga, sa svim navedenim značenjima koje sam pomenuo, i bolesti, koja je simbol svega što vas životno ugrožava. Bavićemo se načinima i vrstama borbe s bolešću i svim onim sitnicama koje će vam omogućiti da bolest pobedite i, što je

---

još važnije, da se vratite u normalan život. Jer bolest ne treba samo pobediti, iz nje morate i izaći, a to ponekad uopšte nije lako.

Nesvesno samoubistvo

Po nekoj uopštenoj definiciji, rak je naziv za veliki broj bolesti, čak negde oko dvesta njih kod čoveka, a sve ih karakteriše mutacija ćelija koje počinju nekontrolisano da se razmnožavaju. Ovde ću još jednom da vas podsetim da reč rak koristim za sve ono što mutira u tami i ugrožava vam život, bilo na duhovnom ili fizičkom planu.

Znači, neka naša ćelija, koja je do juče bila poslušni građanin našeg organizma, rešila je da se razmnožava bez kontrole i da tu svoju osobinu širi i na okolna tkiva. Tako običan, uzoran građanin, stub svakog društva, preko noći postaje bandit i kriminalac pa, povrh toga, ta ćelija od svojih prvih komšija, uzornih građana kakva je i sama doskora bila, pravi opake kriminalce. Ona širi svoju kriminalnu delatnost najpre na okolinu, a onda komunikacijama – putem krvi i limfe – zna da to svoje nekontrolisano širenje prenese i do nekih udaljenih delova organizma.

Osim što su postale kriminalci van kontrole, ove odmetnute ćelije dovode u pitanje opstanak čitavog organizma. Svojim ga delovanjem uništavaju, iako će time uništiti i same sebe, ali one to ne znaju. Doduše, nijedna bolest to ne zna. Tako je svaka pobeda bolesti nad čovekom Pirova pobeda, jer taj pobeđnik najčešće umire skupa s pobeđenim.

U tom smislu se logika bolesti ne poklapa ni sa teorijom evolucije, ni sa teorijom da je svet božja kreacija. Ona se slaže jedino sa entropijom, zakonitošću po kojoj svaki uređeni sistem teži haosu. Prema modernoj teoriji jedino što može da spreči entropiju jeste pružanje pravih informacija, pa ću se ja potruditi da ih dobijete što više, a na vama je da ih iskoristite i primenite.

Kao što znate, svaka zemlja uzornih građana koja drži do sebe ima svoju policiju, vojsku i tajnu službu. Nešto slično ima i naš organizam. On ima svoj odbrambeni sistem. Ali kod onih koji imaju rak, taj odbrambeni sistem – jednostavno zakaže. Ne prepoznaje neprijatelja. Ne vidi ga. Kao da rak ima onaj čarobni Tolkinov prsten iz *Gospodara prstenova*, simbol zla, koji mu daje moć da bude nevidljiv. I da čini zlo.

Organizam pošalje svoje specijalce da očiste teren od uljeza, ali oni vide jedino svoje građane, ne vide neprijatelje i ne ispale ni metak. Inače veoma delotvoran i sposoban, naš imuni sistem ovde se uopšte ne aktivira. On je naviknut da ubija uljeze, one koji dolaze sa strane. Nije osposobljen da ubija svoje, one koji se nekontrolisano razmnožavaju a imaju ispravne papire. Ili, bolje rečeno, nije sposoban da to učini uvek.

Možda imuni sistem zaista ne ume da prepozna falsifikovane isprave, a možda mu je naređeno da se pravi lud kada vidi odmetnute ćelije, koje po novijim istraživanjima naš organizam inače svakodnevno najnormalnije prepoznaje. I odmah ih uništava.

Neki savremeni pristupi lečenju raka upravo se zasnivaju na tome da naš odbrambeni sistem nauče da ćelije

---

raka prepoznata kao neprijatelja. I da se onda obračuna s njima kao i sa svakim drugim neprijateljem.

Međutim, kada ostanemo na tom poređenju države i organizma, postavlja se jedno pitanje: da li ima uspešno organizovanog kriminala u bilo kojoj državi ovoga sveta a da deo vlasti ne učestvuje u tome? Veliki kriminalci gotovo uvek imaju nekoga ko ih štiti skriven negde u samom vrhu.

Shodno tome, pitanje je da li je naš mozak potpuno nesvestan da mu je deo podanika otkazao poslušnost i sada tera po svome. Da li je moguće da mozak u nekim svojim dubinama ipak ima prave informacije, pogotovo ako znamo da svaki naš deo tela ima svoju oblast u mozgu koja njime upravlja? Svesno, nesvesno, a često i na fiziološkom nivou.

Važeći stavovi su da način života, ishrana, okolina, pojedine infektivne bolesti i samo donekle genetika utiču na pojavu malignih ćelija. Neki smatraju da mi celog života svakog dana igramo ruski rulet jer se naše ćelije neprestano razmnožavaju, menjaju i samo je pitanje čiste sreće hoće li da krene po zlu ili ne.

U tom smislu svi koju boluju od raka i mnogih drugih bolesti mogu da budu mirni u pogledu potomstva. Izrazito se mali broj oboljenja prenosi putem gena, a čak i u tim slučajevima najčešće je reč samo o predispoziciji, a ne i o nasleđu, što znači da je mala verovatnoća da će vaše dete oboleti od bolesti od koje vi bolujete, osim ako mu svojim ponašanjem ne prenesete loše navike, kao što je pušenje, a to više nije genetika i može lako da se promeni.

Jeretičko pitanje koje bih postavio glasi: „Da li sâm mozak, kao vrhovni vladar i siva eminencija, to jest da li neki njegov odmetnuti deo, pokreće u ćelijama pod svojom

kontrolom proces nekontrolisane deobe?“ Drugim reči-
ma, jeste li ikada pomislili da je rak, reč ovde upotrebljena
u najširem smislu, neka vrsta tihog, nesvesnog samoubi-
stva, što mogu da budu i mnoge druge bolesti? Da je to
pobuna jednog dela vašeg nesvesnog, nekog dela mozga
koji ne želi više da radi u datom okruženju? Nedostatak
istinske želje da se u ovom i ovakvom svetu vodi život
kakav se vodi?

To bi značilo da osim samog raka, posledica bolesti,
problema u okruženju, morate da se borite i protiv jednog
dela sebe. A to je uvek najteže, pogotovo kada vas je već
pritislo sa svih strana. Međutim, spremite se za odsudnu
bitku upravo tu, na tom polju. U sebi.

O stilu, imenima i deci

Primetićete da vam se u ovoj knjizi neposredno obraćam.
Ponekad to „vi“ podrazumeva da knjigu čita osoba koja
je obolela od neke vrste raka ili neke druge bolesti ili da
je u jako lošem psihičkom stanju. Na taj način se uspo-
stavlja prisnija veza između čitaoca i pisca, i to je jedina
svrha ovakvog načina obraćanja. Svi oni koji čitaju ovu
knjigu a, hvala bogu, nisu oboleli, već je čitaju iz želje da
pomognu nekom svom bližnjem, trebalo bi da shvate da
se ovde prvenstveno obraćam obolelima sa željom da im
ulijem što više pozitivne energije i probudim snagu koja
u njima postoji.

Ujedno, ovde se najčešće upotrebljava termin oboleli,
ili obolela osoba, koji se odnosi i na ženski i na muški
rod. Ne upotrebljavam često termine bolesnik i pacijent.

Obolela osoba je neko ko je trenutno bolestan, ima ogromne probleme ili se nalazi u okolnostima koje mu ugrožavaju život i ko se u nekom periodu života bori sa bolešću, što je trenutno stanje koje može da traje neko duže ili kraće vreme, ali se i završava.

Važno je napomenuti da sve ono što je opisano u *Borbi do pobede* može lako da se primeni na zrele osobe. Deca zahtevaju potpuno drugačiji pristup. Njihov doživljaj sveta bitno se razlikuje od onoga kako ga doživljavaju odrasli i ja se ne bih usudio nikoga da savetujem kako prići i objasniti detetu šta je rak i na koji način će ono s njim da se bori.

U knjizi ne upotrebljavam prava imena. Ni kada govorim o onim lošim ljudima ni kada pominjem one dobre. Mnogih više nema, neki su se promenili toliko da njihova prava imena više ne opisuju one osobe o kojima je reč u knjizi. Vreme prolazi i menja nas, a ja ne želim da koristim ove redove da bih se s nekim obračunavao.

Moja namera je bila i jeste da olakšam i pomognem svima onima koji se bore i s pravom se nadaju da će pobediti svoju bolest, jer – pobeda je moguća. Nije lako doći do nje. Ne može se pobediti preko noći. Ne može bez muke, strpljenja i discipline. Ali uvek morate da imate na pameti jednu čvrstu i neospornu činjenicu – MOGUĆE JE.